

Samenvatting

De klacht van Stichting KOEL is gericht tegen Boehringer/Pfizer. Zij zijn voornemens gezamenlijk een nascholingsbijeenkomst te houden voor huisartsen en hebben een aantal huisartsen schriftelijk uitgenodigd om daaraan deel te nemen. De bijeenkomst zal plaatsvinden onder de titel “COPD to be continued ..., COPD naar een hoger plan”. Stichting KOEL meent dat de door Boehringer/Pfizer te bieden gastvrijheid niet binnen redelijke perken blijft. De Codecommissie is van oordeel dat de geboden gastvrijheid beneden de daarvoor toegestane norm blijft. In tegenstelling tot hetgeen de Stichting KOEL betoogt, moet onder het verlenen van de gastvrijheid volgens de Gedragscode Geneesmiddelenreclame en de Uitwerking worden verstaan de vergoeding of het voor rekening nemen van reis-, verblijf- en inschrijvingskosten van samenkomsten, en in beginsel niet andersoortige kosten zoals algemene kosten. Voor een ruimere interpretatie van het begrip gastvrijheid in het licht van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de Stichting KOEL heeft bepleit, vindt de Codecommissie niet alleen geen ruimte maar ook geen aanleiding gelet op de ratio van de vigerende regelgeving en de werking van die regels in de praktijk. De klacht van Stichting KOEL is ongegrond.

7 december 2007

De Codecommissie (Kamer I) heeft het navolgende overwogen en beslist naar aanleiding van de klacht in kort geding (CGR nummer: K07.015) op de voet van artikel 30 van het Reglement van de Codecommissie en de Commissie van Beroep van de Stichting CGR (hierna: het Reglement) van:

Stichting Kwaliteit en Opleiding Eerste Lijnszorg

gevestigd te Zwijndrecht,
verder te noemen: Stichting KOEL

tegen:

Boehringer Ingelheim B.V.

gevestigd te Alkmaar,
verder te noemen: Boehringer

en

Pfizer B.V.

gevestigd te Capelle a/d IJssel,
verder te noemen: Pfizer.

inzake: *een uitnodiging tot nascholing “COPD to be continued ..: COPD naar een hoger*

plan” op 29 november 2007.

1. Het verloop van het kort geding

1.1 De Codecommissie CGR heeft kennisgenomen van:

- het klaagschrift van de Stichting KOEL d.d. 25 oktober 2007;
- email van de Stichting KOEL d.d. 22 november 2007;
- het verweerschrift van mr. C.S.M. Morel, advocaat te Amsterdam, d.d. 16 november 2007 namens Boehringer en Pfizer;
- de pleitnota's van beide partijen.

De inhoud van voornoemde documenten geldt als hier ingelast.

1.2 De Codecommissie CGR heeft de klacht in kort geding behandeld ter zitting van 23 november 2007 te Gouda.

2. De vaststaande feiten

2.1 Voor de beslissing in deze zaak kan van de volgende - tussen partijen niet omstreden - feiten worden uitgegaan.

2.2 Stichting KOEL is een ideële stichting die gericht is op scholing en ondersteuning van eerstelijnsdisciplines in de gezondheidszorg. Stichting KOEL bestaat sinds 1 januari 2005. Stichting KOEL is een organisatie met een IA-licentie van de CvAH (College voor Accreditering van Huisartsen). Boehringer en Pfizer zijn ondernemingen die zich bezighouden met de productie, verhandeling en distributie van geneesmiddelen., onder meer op het gebied van COPD (Chronic Obstructive Pulmonary Diseases). Zij zijn voornemens gezamenlijk een nascholingsbijeenkomst te houden voor huisartsen en hebben een aantal huisartsen schriftelijk uitgenodigd om daaraan deel te nemen. De bijeenkomst zal plaatsvinden onder de titel “COPD to be continued ..., COPD naar een hoger plan”.

2.3 De uitnodiging tot nascholing bevat de navolgende passages:

“...

Met plezier nodig ik u uit voor de nascholingsavond “COPD to be continued ...; COPD naar een hoger plan” op donderdag 29 november 2007. De locatie voor deze bijeenkomst is: “Kasteel Ammersoyen”, Kasteellaan 1 te Ammerzoden tel. 073-5949582.

Momenteel vinden er veel belangrijke ontwikkelingen plaats op het gebied van COPD management. Zo is onlangs de nieuwe NHG-Standaard COPD verschenen en zijn er steeds meer initiatieven op het gebied van het opzetten en verbeteren van

multidisciplinaire COPD zorg en transmurale samenwerking. Dat is belangrijk, want een 'integrated-care' benadering van dit ziektebeeld, samen met een optimale medicamenteuze en niet-medicamenteuze aanpak, leidt tot een grotere mate van behandelbaarheid van COPD patiënten.

Voorbeelden van deze nieuwe ontwikkelingen en hoe deze te integreren in uw eigen praktijk zijn onderwerpen van bovenvermelde nascholing. Vooraanstaande sprekers als Prof. David Price, University of Aberdeen en Dr. Niels Chavannes, huisarts en onderzoeker aan de Universiteit van Maastricht, geven u nieuwe inzichten en handvatten om uw COPD zorg naar een hoger plan te krijgen.

Het programma voor deze dag ziet er als volgt uit:

16.15 – 16.45 uur Ontvangst en welkom door dagvoorzitter de heer K. den Besten, huisarts te Papendrecht

16.45 – 17.20 uur Update NHG standaard COPD door de heer K. den Besten, huisarts te Papendrecht

17.20 – 18.05 uur Multidisciplinaire COPD zorg zoals op ERS door de heer N. Chavannes, huisarts en onderzoeker aan de Universiteit van Maastricht

18.05 – 18.20 uur Pauze met snack/aperitief

18.20 – 18.40 uur Reload, Transmurale COPD zorg, een mooi voorbeeld door mevrouw N. de Graaf, longverpleegkundige specialist Albert Schweitzer ziekenhuis te Dordrecht

18.40 – 19.55 uur COPD Management vanuit huisartsen perspectief. COPD behandelbaar? Door Prof. David Price, University of Aberdeen

20.00 – 21.15 uur Afsluiting en diner

Voor deze nascholingsavond is accreditatie aangevraagd voor 2 punten.

(...)

Door een 'unrestricted educational grant' van Boehringer Ingelheim bv/Pfizer bv zijn er geen kosten verschuldigd voor deelname aan deze avond.

(...)"

2.4 Boehringer/Pfizer hebben de nascholingsavond uitgesteld in afwachting van de uitspraak van de Codecommissie.

3. De klacht van Stichting KOEL

3.1 Stichting KOEL heeft een klacht in kort geding ingediend naar aanleiding van de hierboven in punt 2.3 weergegeven uitnodiging voor de nascholing. Stichting KOEL baseert haar klacht op de Gedragscode Geneesmiddelenreclame, in het bijzonder de artikelen 4.1, 4.2 en 9. Stichting KOEL heeft haar klacht als volgt geformuleerd.

3.2 “Reden van de klacht is dat deze nascholing zonder enige financiële bijdrage voor de deelnemer wordt aangeboden, hetgeen mogelijk zou zijn via een zogenaamde “unrestricted educational grant” van de bovengenoemde firma’s. Uitgaande van de gemiddelde kosten van een dergelijk evenement, bestaande uit voorbereiding, kosten Nederlandse sprekers, maar ook de Engelse hoogleraar, de kosten van de dagvoorzitter, de accreditering, de locatie en het diner is mijn constatering dat dit gaat om een onevenredig gunstbetoon in de zin van artikel 4.1, 4.2 en 9 van de CGR regels. Het gaat hierbij namelijk om een eenmalige manifestatie, op een onevenredige exclusieve locatie, waarbij het voor de doelstelling en uitkomst van de bijeenkomst onnodig is om een dure spreker uit Engeland te laten overkomen, terwijl er in de eigen regio ruim voldoende longartsen aanwezig zijn”.

3.3 Stichting KOEL stelt zich voorts op het standpunt dat onafhankelijke nascholing doorgaans 30 tot 50 Euro per deelnemer per uur kost. De opbouw van het kostenplaatje bestaat uit onder andere kosten mailings, kosten voorbereidende besprekingen met consultants, kosten voorbereidende besprekingen met locatie, kosten van inschrijven, kosten van accreditering, kosten opstellen certificaten, kosten van secretariële ondersteuning, kosten audiovisuele apparatuur, kosten locatie inclusief catering, kosten sprekers inclusief reiskosten, kosten voorzitterschap inclusief reiskosten, kosten gastheerschap en diversen zoals extra mailings en extra afstemming. De totale kosten komen in het onderhavige geval tenminste rond 15.000 Euro, hetgeen bij een deelnemersaantal van 25 ver boven het CGR-maximum van 500 Euro komt.

3.4 Tot slot meent de Stichting KOEL dat per definitie sprake is van een onevenredig gunstbetoon, omdat de deelnemers dankzij een educational grant geen enkele bijdrage hoeven te betalen.

4. Het verweer van Boehringer en Pfizer

4.1 Boehringer en Pfizer zijn van mening dat de COPD-nascholing aan alle daarvoor geldende regels voldoet en dat de klacht van de Stichting KOEL moet worden afgewezen. Zij voeren ter ondersteuning van dit standpunt het volgende verweer.

4.2 De COPD-nascholing is een wetenschappelijke bijeenkomst, die is gericht op huisartsen die geïnteresseerd zijn in de chronische longaandoening COPD. Zij worden door middel van lezingen over de nieuwe NHG-Standaard COPD, multi-disciplinaire COPD-zorg, transmurale COPD-zorg en de laatste ontwikkelingen op dit gebied gestimuleerd de COPD-zorg voor de eigen patiënten verder te verbeteren.

4.3 Het College voor Accreditering Huisartsen van de KNMG heeft de bijeenkomst op 21 oktober 2007 geaccrediteerd met 3 PE-punten. Het programma begint aan het einde van de middag en eindigt om 21.15 uur, na een kort diner. Er is geen tijd ingeruimd voor vermaak.

4.4 De belangrijkste spreker is een internationaal gerenommeerd deskundige, Prof. Price uit Engeland. Prof. Price geldt als een autoriteit op zijn gebied en is daarnaast een begenadigd spreker. Hij is onder meer hoogleraar op het gebied van huisartsenzorg bij astma en COPD en voorzitter van het research committee van de internationale vereniging op het gebied van respiratoire huisartsenzorg.

4.5 Alle sprekers leveren hun bijdrage op volstrekt gebruikelijke voorwaarden. Met Prof. Price is afgesproken dat hij een vergoeding van €3.000 plus reiskosten krijgt. Dit bedrag is in lijn met de vergoeding die internationaal gerenommeerde sprekers in het algemeen krijgen in geval van dienstverlening die in totaal een volledige dag in beslag neemt.

4.6 Voor de COPD-nascholing is een optie genomen op de Trouwzaal van Kasteel Ammersoyen. De zaalhuur bedraagt €500. De COPD-nascholing is opgezet voor 25-30 deelnemers. De algemene kosten bedragen €6.650. De kosten van gastvrijheid (eten en drinken) bedragen per persoon in totaal €50.

4.7 Boehringer en Pfizer stellen dat bij Nederlandse nascholingen steeds weer naar voren komt dat de kosten van de gastvrijheid in feite beperkt zijn tot de kosten van verblijf, waaronder de kosten van eten en drinken. Redelijke kosten van zaalhuur en sprekers spelen daarbij geen rol. De kosten van verleende gastvrijheid bedragen €50 per persoon. Zelfs als alle kosten zouden worden meegenomen, zou bij het minimum van 25 deelnemers aan iedere beroepsbeoefenaar niet meer dan €386 moeten worden toegerekend. Beide bedragen liggen onder de grens van € 500, zodat geen sprake is van ontoelaatbare gastvrijheid.

4.8 Boehringer en Pfizer stellen dat noch met de locatie noch met de aanwezigheid van Prof. Price buitensporige kosten zijn gemoeid. Hiertoe verwijzen zij naar de adviezen van de Codecommissie (A06.23, A07.039, A07.037, A06.020). Het programma en de sprekers van de COPD-nascholing zijn op geen enkele wijze ongebruikelijk voor dit soort nascholingen. Voor het uitnodigen van Prof. Price bestaan goede redenen. Zijn bijdrage kan niet vergeleken worden met een willekeurige Nederlandse longarts. Niet getoetst hoeft te worden of zijn bijdrage 'nodig' is.

4.9 Het programma is bovendien inhoudelijk volledig getoetst en akkoord bevonden door de accreditatie-instelling en de waarde van elke bijdrage staat daarmee vast. Het is niet de bedoeling van de gunstbetoonregels om het onmogelijk te maken vooraanstaande sprekers of onderzoekers uit het buitenland bij wetenschappelijke bijeenkomsten te betrekken.

4.10 Boehringer en Pfizer komen op grond van het bovenstaande tot de conclusie dat de klacht ongegrond is. Zij verzoeken de Codecommissie de klacht af te wijzen.

5. De overwegingen van de Codecommissie CGR in kort geding

5.1 De klacht van Stichting KOEL stelt aan de orde of de gastvrijheid die Boehringer/Pfizer op 29 november 2007 in Ammerzoden willen aanbieden binnen redelijke perken blijft. Bij de beantwoording van deze vraag moet getoetst worden aan artikel 12 van de Gedragscode Geneesmiddelenreclame en aan onderdeel B.4 sub a, artikel 5 en artikel 8 sub c van de Uitwerking normen gunstbetoon artikelen 12 en 13, 16 t/m 22 Gedragscode Geneesmiddelenreclame (hierna genoemd: Uitwerking).

5.2 Artikel 12 houdt onder meer in dat bij het verlenen van gastvrijheid aan beroepsbeoefenaren in het kader van congressen, symposia of andere bijeenkomsten, de gastvrijheid binnen redelijke perken moet blijven en ondergeschikt moet zijn aan het met de bijeenkomst beoogde doel. Deze norm wordt in onderdeel B.4 sub a van de Uitwerking herhaald en uitgewerkt.

5.3 Krachtens artikel 8 sub c van de Uitwerking wordt aangenomen dat de gastvrijheid bij wetenschappelijke bijeenkomsten binnen redelijke perken blijft wanneer de voor rekening van de vergunninghouder komende kosten van die gastvrijheid per beroepsbeoefenaar en per therapeutische klasse niet meer bedragen dan €500 per keer en €1.500 per jaar, waarbij voor het maximum van €1.500 per jaar ook de bedragen die reeds ontvangen zijn voor andere bijeenkomsten georganiseerd door derden voor dezelfde therapeutische klasse worden meegeteld.

5.4 Onder het verlenen van de gastvrijheid wordt ingevolge artikel 5 onder c van de Uitwerking verstaan de vergoeding of het voor rekening nemen van reis-, verblijf- en inschrijvingskosten van samenkomsten. In punt 7.5 en punt 7.6 van de Toelichting op de Uitwerking is het volgende daarover gezegd: Er kunnen ook ‘algemene’ kosten zijn die rechtstreeks verband houden met de samenkomst, zoals sprekersvergoedingen, zaalhuur en algemene organisatiekosten. De vraag is gerezen in hoeverre deze kosten voor rekening van de vergunninghouder mogen komen. Indien de gastvrijheid bij een samenkomst voldoet aan alle regels, zullen algemene kosten voor organisatie in het algemeen geen discussiepunt meer vormen. Deze kosten zullen in beginsel dan ook niet worden aangemerkt als kosten voor gastvrijheid. De achtergrond van deze benadering is, dat het onwenselijk is indien dergelijke algemene kosten die nauw samenhangen met de inhoud en kwaliteit van de samenkomst, moeten worden aangemerkt als kosten voor gastvrijheid. Met bijvoorbeeld het optreden van een zeer vooraanstaand spreker en/of onderzoeker uit het buitenland zullen vaak aanzienlijke kosten zijn gemoeid. Wanneer dergelijke kosten tot de kosten voor gastvrijheid worden gerekend, dan zal men minder geneigd zijn dergelijke vooraanstaande sprekers te betrekken bij een samenkomst. De regels voor gunstbetoon moeten de gastvrijheid aan banden leggen, maar geen nadelige invloed hebben op de inhoud en kwaliteit van de samenkomst.

5.5 Tussen partijen is vast komen te staan dat de nascholingsavond “*COPD to be continued ...; COPD naar een hoger plan*” is aan te merken als een wetenschappelijke bijeenkomst. De Codecommissie zal daar eveneens van uitgaan, mede omdat is gebleken dat het College voor

Accreditering Huisartsen van de KNMG daarvoor accreditatie heeft verleend. Ter zitting heeft Stichting KOEL erkend dat de zaalhuur van €500 bij Kasteel Ammersoyen niet als excessief dient te worden aangemerkt, zodat ook daarvan uit zal worden gegaan. Stichting KOEL stelt zich tot slot op het standpunt dat alle kosten, zoals vermeld in punt 3.3, meegerekend moeten worden bij de bepaling van de omvang van de gastvrijheid. Daarnaast meent Stichting KOEL dat wanneer deelnemers dankzij een educational grant geen enkele bijdrage hoeven te betalen, per definitie sprake is van onevenredig gunstbetoon.

5.6 In tegenstelling tot hetgeen de Stichting KOEL betoogt, moet onder het verlenen van de gastvrijheid volgens de Gedragscode Geneesmiddelenreclame en de Uitwerking worden verstaan de vergoeding of het voor rekening nemen van reis-, verblijf- en inschrijvingskosten van samenkomsten, en in beginsel niet andersoortige kosten zoals algemene kosten. Het is de Codecommissie uit de overgelegde stukken en begrotingen van Boehringer/Pfizer niet gebleken dat de door hen aangeboden gastvrijheid op Kasteel Ammersoyen het maximum van €500 te boven gaat. Integendeel, de geboden gastvrijheid blijft ver beneden de norm die daarvoor staat.

Van bijzondere omstandigheden, zoals excessief hoge zaalhuur of andere buitensporige uitgaven die als verkapt gunstbetoon zouden kunnen worden beschouwd, is in het onderhavige geval niet gebleken. De Codecommissie verwerpt tevens het standpunt van Stichting KOEL dat, indien deelnemers kosteloos een nascholingsbijeenkomst kunnen bijwonen, reeds om die reden sprake zou zijn van onevenredig gunstbetoon. Dit standpunt vindt geen steun in de Gedragscode Geneesmiddelenreclame en de Uitwerking. Voor een ruimere interpretatie van het begrip gastvrijheid in het licht van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de Stichting KOEL heeft bepleit, vindt de Codecommissie niet alleen geen ruimte maar ook geen aanleiding gelet op de ratio van de vigerende regelgeving en de werking van die regels in de praktijk.

5.7 Alles overziende is de Codecommissie met Boehringer/Pfizer van oordeel dat de te bieden gastvrijheid binnen redelijke perken is gebleven. De klacht van Stichting KOEL is ongegrond en dient aldus te worden afgewezen.

6. De beslissing van de Codecommissie in kort geding:

De Codecommissie (Kamer I) in kort geding:

- Verklaart de klacht van Stichting KOEL ongegrond en wijst de klacht af.

Aldus gewezen te Gouda op 7 december 2007 door mr. M. de Boer, voorzitter, de heren drs. A. Dockheer en drs. J. van Zwieten, leden, in aanwezigheid van mr. E.C. van Duuren, griffier, en ondertekend door de voorzitter en de griffier.